

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 543/2011-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. januára 2012 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť J. J., G., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice -okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C/171/2001 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. J. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C/171/2001 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice-okolie **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C/171/2001 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. J. J. **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré **j e** Okresný súd Košice-okolie **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice-okolie **j e p o v i n n ý** uhradiť J. J. trovy konania v sume 314,18 € (slovom tristoštrnásť eur a osemnásť centov) na účet advokátky JUDr. I. R., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 543/2011-15 z 13. decembra 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť J. J. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C/171/2001.

Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr. V 600/2011 z 18. januára 2012 okrem iného uviedla:

„Vec napadla na tunajší súd dňa 28. 3. 2001.

a/ skutková a právna zložitosť sporu:

- predmetom konania je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Vzhľadom na nutnosť nariadenia opakovaného znaleckého dokazovania, napadnuté konanie je treba považovať po vecnej stránke za zložitejšie.

Po vykonaní prvotných úkonov (doručenie návrhu, vyjadrenia odporcov, výsluch účastníkov) bolo nariadené znalecké dokazovanie znalcom Ing. K. na vykonanie ohodnotenia predmetných sporných nehnuteľností. Znalec písomne súdu oznámil, že na ohliadke na mieste samom účastníci konania navrhli vykonať znalecké dokazovanie na zameranie vedľajších stavieb, ktoré sa nachádzajú na spornej nehnuteľnosti. Až po tomto znaleckom dokazovaní bude možné vykonať ohodnotenie predmetných nehnuteľností. Z toho dôvodu súd nariadil znalecké dokazovanie na zameranie vedľajších stavieb, ktoré sa nachádzajú na spornej nehnuteľnosti, a to znalcom Ing. H., avšak vzhľadom na to, že nebolo možné znalcovi doručiť uznesenie o ustanovení znalca, bolo toto uznesenie zrušené a bol ustanovený znalec Ing. H. Tento znalec súdu oznámil, že mal byť vyčiarknutý zo zoznamu znalcov, preto z uvedeného dôvodu bol ustanovený nový znalec J. A.

Tento znalec súdu oznámil, že ukončil znaleckú činnosť, a preto bolo potrebné ustanoviť nového znalca (uznesením zo dňa 9.3.2009 - Ing. T.). Po doručení znaleckého posudku od Ing. T. bolo potrebné vykonať znalecké dokazovanie na ohodnotenie sporných nehnuteľností, avšak súdom ustanovený znalec Ing. K. vrátil spis súdu s tým, že nemôže vykonať znalecký posudok zo zdravotných dôvodov. Z toho dôvodu bola ustanovená znalkyňa Ing. B., ktorá ale súdu oznámila, že nie je oprávnená vykonávať ohodnocovanie nehnuteľností v extraviláne, preto bolo opätovne potrebné zrušiť uznesenie a bola ustanovená nová znalkyňa Ing. B.. Táto dňa 1. 7. 2007 zaslala spis súdu s tým, že zo strany navrhovateľa jej nebolo umožnené vykonať ohliadku nehnuteľnosti, a preto nemôže vykonať znalecký posudok. Navrhovateľ neumožnil vstup znalcovi na nehnuteľnosť z dôvodu, že jeho právny zástupca sa na ohliadku nedostavil, (ten žiadal znalca o iný termín šetrenia na mieste samom), a navrhovateľ trval na jeho osobnej účasti. Dňa 14. 12. 2010 bol súdu doručený znalecký posudok Ing. B. a dňa 20. 12. 2010 bolo vypracované uznesenie o priznaní znaleckého znalkyni Ing. B. Proti tomuto rozhodnutiu podali odvolanie odporca v 1. rade, ako aj znalkyňa Ing. B. Vo veci je vytýčený termín pojednávania.

b/ vykonané procesné úkony doposiaľ:

28. 3. 2001 - deň nápadu

29. 4. 2002 - zaslanie návrhu na vyjadrenie odporcom v 1. až 4. rade
17. 5. 2002 - doručené vyjadrenie odporcu v 1. rade...
16. 10. 2002 - pojednávanie, odročené na 20. 11. 2002
20. 11. 2002 - pojednávanie, odročené na neurčito - vykonanie ďalšieho dokazovania
2. 4. 2003 - podanie navrhovateľa, úprava petitu...
25. 9. 2003 - pojednávanie, odročené na T: 15. 10. 2003 s tým, že bolo odporcovi v I. rade uložené zaslať písomné stanovisko k úprave petitu
14. 10. 2003 - doručené podanie odporcu v 1. rade
15. 10. 2003 - pojednávanie, vypočutie svedkov...
19. 7. 2004 - ustanovenie súdneho znalca, nariadené znal. dokazovanie
9. 8. 2004 - doručené podanie odporcu v 1. rade, podaný návrh na doplnenie znaleckého dokazovania
10. 8. 2004 - doručená žiadosť znalca o určenie iného znalca
8. 12. 2004 - podanie navrhovateľa - žiadosť o ustanovenie iného znalca
11. 10. 2004 - ustanovenie nového znalca
2. 2. 2005 - žiadosť znalca o dovoľenie k použitiu motorového vozidla pri vykonaní znal. dokazovania
4. 2. 2005 - podanie navrhovateľa - návrh na doplnenie znaleckého dokazovania
5. 4. 2005 - odoslanie spisu znalcovi
2. 5. 2005 - odstúpenie znalca od vykonania znaleckého dokazovania...
14. 9. 2005 - podanie znaleckého posudku, vyúčtovanie odmeny...
23. 11. 2005 - zaslanie znaleckého posudku účastníkom na vyjadrenie
5. 12. 2005 - znalec - dodatok vyúčtovania odmeny, dodanie kópii ZP
6. 12. 2005 - zaslanie ZP pr. zástupcom...
2. 3. 2006 - uznesenie o odmene znalca
30. 3. 2006 - odvolanie odporcu v 1. rade voči odmene znalca
5. 4. 2006 - predložený spis na KS v Košiciach
6. 7. 2006 - návrat spisu z KS v Košiciach
13. 7. 2006 - doručenie rozhodnutia KS v Košiciach
24. 7. 2006 - urgencia znalca na vyplatenie odmeny...

6. 9. 2006 - uznesenie o vyplatení odmeny znalcovi
22. 11. 2006 - žiadosť pr. zástupcu odporcu v 1. rade o odročenie pojednávania
- pojednávanie odročené na neurčito...
7. 2. 2007 - pojednávanie, odročené na neurčito za účelom posúdenia nutnosti
vykonania ohliadky a znaleckého dokazovania
20. 2. 2007 - podania odporcu v 1. rade - predložené otázky pre súdneho znalca
1. 8. 2007 - nariadenie znaleckého dokazovania
15. 8. 2007 - podanie navrhovateľa - návrh na znalecké dokazovania...
26. 11. 2007 - podanie odporcu v 1. rade
3. 12. 2008 - podanie navrhovateľa
19. 2. 2008 - ustanovenie súdneho znalca
12. 6. 2008 - zistené, že znalcovi nebolo doručené uznesenie o ustanovení znalca
9. 7. 2008 - zisťovanie pobytu znalca 1. 10. 2008
1. 10. 2008 - uznesenie - zrušenie súdneho znalca a ustanovenie nového súdneho
znalca
20. 10. 2008 - podanie znalca - oznámenie, že mal byť vyčiarknutý zo zoznamu
súdnych znalcov
20. 10. 2008 - odvolanie odporcu v 1. rade voči povinnosti zložiť preddavok
na znalecké dokazovania
3. 11. 2008 - uznesenie o zrušení a o ustanovení súdneho znalca
10. 12. 2008 - opätovné doručovanie uznesenia súdnemu znalcovi
9. 1. 2009 - zisťovanie pobytu znalca
30. 1. 2009 - odpoveď registra obyvateľov
9. 3. 2009 - ustanovenie nového súdneho znalca
11. 5. 2009 - zaslanie spisu znalcovi (č. l. 23)
11. 9. 2009 - podanie znalca - žiadosť o povolenie použiť motorové vozidlo
18. 9. 2009 - uznesenie súdu - zloženie preddavku...
14. 12. 2009 - doručenie znaleckého posudku
11. 1. 2010 - uznesenie o odmene znalca...
9. 4. 2010 - ustanovenie znalca
13. 5. 2010 - zaslanie spisu znalcovi

1. 7. 2010 - podanie znalca - vrátenie spisu bez vykonania znaleckého dokazovania - neumožnenie vstupu navrhovateľom na nehnuteľnosti pre neprítomnosť jeho pr. zástupcu (pr. zástupca navrhovateľa požiadal znalca o iný termín šetrenia na mieste samom)
2. 9. 2010 - zaslanie spisu znalcovi
14. 12. 2010 - doručenie znaleckého posudku
20. 12. 2010 - uznesenie o odmene za znalecké dokazovania
31. 12. 2010 - podanie navrhovateľa
10. 1. 2011 - odvolanie navrhovateľa voči uzneseniu o odmene za znalecké dokazovania
13. 1. 2011 - odvolanie odporcu v 1. rade voči uzneseniu o odmene za znalec. dokazovanie
27. 1. 2011 - doplnenie odvolania navrhovateľom
11. 2. 2011 - podanie odporcu v 1. Rade
2. 3. 2011. - prípis súdu znalcovi
- prekladacia správa na KS v Košiciach
21. 7. 2011 - podanie navrhovateľa
4. 8. 2011 - prípis tunajšieho súdu na KS v Košiciach
8. 8. 2011 - prípis krajského súdu znalcovi
5. 10. 2011 - návrat spisu z krajského súdu
29. 11. 2011 - uznesenie o odmene znalcovi
1. 12. 2011 - odvolanie odporcu v 1. rade
3. 1. 2012 - odvolanie znalca
9. 1. 2012 - vytýčenie termínu pojednávania na 9. 2. 2012
16. 1. 2012 - žiadosť navrhovateľa o preročenie termínu pojednávania
17. 1. 2012 - preročenie termínu pojednávania na 29. 2. 2012

c/ prekážky postupu súdu podľa § 107 a nasl. O. s. p.

- neboli

d/ prieťahy, ktoré podľa názoru súdu spôsobil sťažovateľ

- dňa 11. 10. 2006 súd vytýčil vo veci termín pojednávania na 22. 11. 2006, ktoré právna zástupkyňa odporcu v 1. rade prevzala dňa 18. 10. 2006. Tá v deň pojednávania žiadala pojednávanie odročiť z dôvodu kolízie termínov, pretože sa potrebovala zúčastniť aj pojednávania na okresnom súde Košice I, pričom o termíne tohto pojednávania na sa dozvedala na pojednávaní konanom dňa 20. 9. 2006, ktorého sa osobne zúčastnila (č. l. 115 a nasl.)

e/ prietahy, ktoré boli spôsobené súdom:

nesystematické ustanovovanie súdnych znalcov

f/ záver, či zistené prietahy považujeme za zbytočné prietahy:

- vyššie uvedeného vyplýva, že aj keď došlo ku krátkodobejšej nečinnosti okresného súdu, považuje súd sťažnosť sťažovateľa za nedôvodnú, keďže súd vo veci koná priebežne.

g/ iné okolnosti, ktoré majú vplyv na prietahy v konaní:

- vybavujúca sudkyňa bola dlhodobo práceneschopnou (od januára 2011 do septembra 2011 nepretržite). V apríli 2011 bola predmetná vec pridelená inému senátu okresného súdu. “

Rovnaké procesné úkony okresného súdu v namietanom konaní zistil aj ústavný súd z obsahu súdneho spisu a vyjadrení účastníkov.

Právna zástupkyňa sťažovateľa sa k stanovisku okresného súdu vyjadrila podaním z 26. januára 2012, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Vyjadrenie predsedníčky súdu neposkytuje korektný obraz o postupe súdu v tomto konaní, keďže medzi textovou časťou na strane 1 a čiastočne na strane 2 uvedenou pod písmenom a) a chronológiou úkonov uvedených pod písmenom b) predmetného vyjadrenia, sú na prvý pohľad zjavné rozpory. Takými sú napríklad údaje o tom, že po vykonaní prvotných úkonov, ktoré mimochodom súdu zabrali čas viac než 1 a pol roka, bol za znalca ustanovený Ing. Jozef K.

Z obsahu sťažnosti však vyplýva, že tento znalec bol ustanovený až uznesením zo dňa 1. 8. 2007. Rovnaké diskrepácie sú aj v údajoch o Ing. J. B., ktorá bola za znalkyňu

ustanovená až uznesením zo dňa 9. 4. 2010 a podľa vyjadrenia súdu, súdu oznámila, že jej navrhovateľ neumožnil vstup na pozemok dňa 1. 7. 2007.

Predsedníčka Okresného súdu Košice - okolie vo svojom vyjadrení uvádza, že o návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania na zameranie vedľajších stavieb, teda na posúdenie čiastkovej otázky, sa súd dozvedel až na základe písomného oznámenia súdneho znalca Ing. K..

Sám navrhovateľ však už dňa 6. 8. 2004 žiadal o doplnenie znaleckého dokazovania a pribratia konzultanta na posúdenie čiastkovej otázky. O doplnenie dokazovania a pribratie konzultanta na posúdenie čiastkovej otázky sa sťažovateľ opätovne pokúšal aj podaním zo dňa 2. 2. 2005. Ani tejto žiadosti však súd nevyhovel.

Vzhľadom na to, že Ing. K. bol za súdneho znalca ustanovený až uznesením zo dňa 1. 8. 2007 je zjavné, že súd bol s požiadavkou na posúdenie čiastkovej otázky oboznámený skôr a nie až písomným oznámením súdneho znalca Ing. K.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom. Ústavný súd si pri

výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 20/02).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada v rámci prvého kritéria aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. II. ÚS 32/02, IV. ÚS 202/05, III. ÚS 81/07).

1. Pokiaľ ide o právnu zložitosť veci vedenej pred okresným súdom, ústavný súd bral do úvahy skutkový stav a platnú právnu úpravu relevantnú pre rozhodnutie, ako aj charakter veci. Predmetom sporu je návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva podaný proti sťažovateľovi ako jednému z odporcov. V okolnostiach prípadu ústavný súd predmetný spor po právnej stránke hodnotí ako bežnú občianskoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva, a preto namietané konanie nemožno považovať za právne zložité. Takéto návrhy sú dlhodobo štandardnou súčasťou rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Vo vzťahu k faktickej zložitosti veci ústavný súd síce pripúšťa, že „vzhľadom na nutnosť nariadenia opakovaného znaleckého dokazovania, napadnuté konanie je treba považovať po vecnej stránke za zložitejšie“, ale zároveň konštatuje, že ani prípadná skutková zložitosť veci nemôže ospravedlniť celkovú dĺžku tohto konania.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd nezistil z obsahu súdneho spisu, že by samotný sťažovateľ (a jeho právna zástupkyňa) prispeli ku vzniku zbytočných priet'ahov. Sťažovateľ bol počas konania aktívny a súčinnosťný, od začiatku sa zúčastňoval nariadených pojednávaní a tiež podal aj sťažnosť na zbytočné priet'ahy. Jedna neúčast' sťažovateľa a jeho právnej zástupkyne (navyše ospravedlnená na pojednávaní 22. novembra 2006) nemôže toto konštatovanie

zmeniť, preto ústavný súd neakceptoval vyjadrenie okresného súdu, že sťažovateľ spôsobil priet'ahy v konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v konaní a vzniknuté priet'ahy posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu. Na základe prehľadu úkonov okresného súdu ústavný súd konštatuje, že takmer celý priebeh konania je poznačený neefektívnosťou jeho postupu, čo malo vplyv na doterajšiu dĺžku sporu. I keď v priebehu takmer viac ako 10-ročného konania bolo zistené iba jedno väčšie obdobie nečinnosti v trvaní 13 mesiacov, od nápadu veci (28. marec 2001) do 29. apríla 2002, keď okresný súd doručoval návrh odporcom na vyjadrenie, a nemožno mu vytknúť inú dlhodobejšiu nečinnosť, ústavný súd zdôrazňuje, že doterajší postup okresného súdu pri nariadovaní znaleckého dokazovania považuje najmä za neefektívny a bez možnosti prispieť k rozhodnutiu vo veci samej. Neefektívne úkony, ktoré vo svojom súhrne spôsobili priet'ahy v činnosti okresného súdu, boli zistené už od 15. októbra 2003, keď pojednávanie odročil pre účely nariadenia znaleckého dokazovania (uznesenie o pribratí znalca Ing. B. vypracoval až 19. júla 2004 a následne ho zrušil pre zaneprázdnenosť znalca a jeho pobyt v zahraničí). Neskôr okresný súd 11. októbra 2004 ustanovil ďalšieho znalca Ing. P., ktorému najprv nebol daný súhlas na použitie osobného motorového vozidla, preto odstúpil od výkonu znaleckého dokazovania (2. máj 2005), a až po súhlase od okresného súdu znalec 14. septembra 2005 doručil znalecký posudok okresnému súdu.

Z dôvodu námietky navrhovateľa pre „údajnú neobjektívnosť“ znaleckého posudku neskôr rovnako odročil okresný súd pojednávanie 7. februára 2007 pre účely nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania. Prvého znalca (Ing. K.) ustanovil okresný súd až 1. augusta 2007 a po jeho vyjadrení 4. októbra 2007, aby ustanovil aj znalca z iného odvetvia, okresný súd v priebehu roku 2008 neúčelne ustanovil ďalších troch znalcov, ale tí pre rôzne dôvody znalecké posudky nemohli vypracovať. Až 9. marca 2009 konečne ustanovil znalca, ktorý 14. decembra 2009 aj doručil vypracovaný znalecký posudok okresnému súdu. Napokon aj prvý znalec (Ing. K.) požiadal zo zdravotných dôvodov 8. marca 2010, aby v tejto veci bol ustanovený iný znalec, a pribratá znalkyňa doručila okresnému súdu znalecký posudok až 14. decembra 2010.

Obdobie znaleckého dokazovania (viac ako 7 rokov) je teda obdobím nečinnosti okresného súdu, pretože v tomto období okresný súd neurobil nič pre odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa aj napriek tomu, že pri ustanovovaní znalcov mohol so znalcami vopred prerokovať, či môžu v požadovanej lehote úkon vykonať, a bolo aj jeho povinnosťou metodicky usmerňovať a riadiť činnosť znalcov. Podľa názoru ústavného súdu okresný súd v tomto prípade nevyužil dôsledne a včas všetky procesné prostriedky smerujúce k tomu, aby znalecké dokazovanie bolo urýchlene skončené (obdobne napr. IV. ÚS 239/03). Aj okresný súd uviedol, že znalecké dokazovanie bolo nesystematické.

Vzhľadom na uvedené zistenia preto ústavný súd neakceptoval jeho vyjadrenie, že sťažnosť sťažovateľa je nedôvodná a okresný súd vo veci samej konal. Hoci nariadil niekoľko pojednávaní, na ktorých vypočul účastníkov a svedkov, vo veci samej dosiaľ za 10 rokov nebol vyhlásený rozsudok a ani nebolo vydané iné rozhodnutie, ktorým by sa skončilo konanie pred okresným súdom.

Ústavný súd zdôrazňuje, že občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho právoplatného rozhodnutia trvá tak dlho, ako je to v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia v celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy i čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (mutatis mutandis I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07).

Vychádzajúc zo samotnej dĺžky konania a z dosiahnutých výsledkov okresného súdu ústavný súd dospel k záveru, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 14 C/171/2001 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, príp. nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Ústavný súd preto v súlade so svojím rozhodnutím o porušení základného práva sťažovateľa v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy, ako aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu vo veci koná, aby ďalej konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal priznať od okresného súdu finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € najmä s ohľadom na dlhoročné prietahy a na spôsob, akým došlo k porušeniu jeho základného práva.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na zistenú nečinnosť a neefektívnu činnosť okresného súdu v danom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy aj priznanie finančného zadost'učinenia. Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd prihliadal na dĺžku konania, povahu veci a dosiahnuté výsledky okresného súdu. Na základe uvedeného ústavný súd považoval za primerané priznať s'ťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 3 500 €.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov právneho zastúpenia, ktoré vznikli z dôvodu právneho zastúpenia s'ťažovateľa v konaní pred ústavným súdom advokátkou JUDr. I. R.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2010, ktorá predstavovala sumu 741 €. Úhradu priznal ústavný súd za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie s'ťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby predstavuje sumu 123,50 € a náhrada paušálnych výdavkov za jeden úkon právnej služby sumu 7,41 € a k tomu 20 % DPH, pretože právna zástupkyňa s'ťažovateľa je jej platcom. Úhrada bola preto priznaná spolu v celkovej sume 314,18 €.

Nárok právnej zástupkyne na úhradu tretieho úkonu právnej služby ústavný súd nepriznal, pretože jej vyjadrenie k stanovisku okresného súdu neobsahovalo žiadne nové skutočnosti, ktoré by slúžili ako podklad pre rozhodnutie ústavného súdu (obdobne napr. IV. ÚS 3/05, III. ÚS 283/09).

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2012